

vergadering **C91**
zittingsjaar 2021-2022

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Economie, Werk, Sociale Economie,
Wetenschap en Innovatie

van 9 december 2021

(Wegens de coronamaatregelen werd deze vergadering via videoconferentie georganiseerd.)

**Vlaams
Parlement**

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Stijn De Roo aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de lancering van de wetenschapsbarometer 2021 – 809 (2021-2022)	
VRAAG OM UITLEG van Stijn De Roo aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de Dag van de Wetenschap 2021 – 827 (2021-2022)	3
VRAAG OM UITLEG van Elke Sleurs aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de blauwdruk voor een goed functionerende vernieuwde Europese onderzoeksruimte – 843 (2021-2022)	6
VRAAG OM UITLEG van Maurits Vande Reyde aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de nulmeting van de Vlaamse Adviesraad voor Innovatie en Ontwikkeling van de twintig kernindicatoren voor het beleid Wetenschap en Innovatie – 889 (2021-2022)	8
VRAAG OM UITLEG van Tom Ongena aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de resultaten van de citizen journey voor horecaondernemers in het kader van de operatie voor administratieve vereenvoudiging in het Vlaamse relanceplan – 844 (2021-2022)	11

**VRAAG OM UITLEG van Stijn De Roo aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de lancering van de wetenschapsbarometer 2021
– 809 (2021-2022)**

**VRAAG OM UITLEG van Stijn De Roo aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de Dag van de Wetenschap 2021
– 827 (2021-2022)**

Voorzitter: de heer Robrecht Bothuyne

De voorzitter: De heer De Roo heeft het woord.

Stijn De Roo (CD&V): Minister, op 27 november 2021 werd de vierde wetenschapsbarometer gelanceerd. Sinds 2018 legt die vragen met betrekking tot wetenschap en techniek voor aan de algemene Vlaamse bevolking, werkgevers, leerkrachten, ouders en leerlingen.

Het huidige beleidsplan Wetenschapscommunicatie ziet het versterken van het draagvlak voor wetenschap en innovatie als een belangrijk fundament voor wetenschappelijk onderzoek.

Goed nieuws, want de bevraging toont nog steeds een duidelijk draagvlak van 68 procent aan bij de Vlaming voor ondersteuning van wetenschap door de overheid. Het draagvlak ligt zelfs nog hoger bij werkgevers en leerkrachten.

De wetenschapsbarometer brengt ook enkele werkpunten met zich mee. Ik heb het document even doorgenomen en heb er een achttal opgesteld. Een: de neiging om informatie na te kijken op juistheid is alweer significant gedaald. Twee: er is een opvallend slechtere visie op Science, Technology, Engineering and Mathematics (STEM) bij leerlingen van het secundair onderwijs in vergelijking met leerlingen van het basisonderwijs. Drie: ondanks een hoge aangegeven interesse voor wetenschap is er minder zin in participatie. Vier: televisie blijft een belangrijk kanaal voor de consumptie van wetenschap. Programma's op het internet scoren minder dan op tv. Vijf: de Vlaming plaatst meer vraagtekens bij wetenschappers, vooral op het vlak van communicatie en begrijpbaarheid. Zes: de omarming van technologische vernieuwingen ligt lager dan het belang en de interesse ervan. Zeven: werkgevers geven vaker aan dat ze wel zouden willen deelnemen aan een discussie of gesprek met wetenschappers. Acht: werkgevers geven ook vaker aan dat ze wel eens graag mee zouden willen beslissen over onderzoeksonderwerpen.

Ik had graag van u een antwoord gekregen op een aantal vragen, minister.

Welke conclusies trekt u uit de laatste meting van de wetenschapsbarometer?

Op welke manier zult u tegemoetkomen aan de hierboven geformuleerde werkpunten op het vlak van wetenschapscommunicatie?

Op welke manier bent u in overleg met werkgevers over de conclusies die op hen betrekking hebben?

Op welke manier gaat u in overleg met de andere leden van de Vlaamse Regering over deze resultaten, bijvoorbeeld met de minister van Onderwijs?

Hoe gaat u aan de slag met de resultaten van de wetenschapsbarometer in het nieuwe beleidsplan Wetenschapscommunicatie?

Ik ga verder met mijn vraag om uitleg over de Dag van de Wetenschap. Door de coronamaatregelen moest de Dag van de Wetenschap onlangs helaas volledig digitaal plaatsvinden. In de laatste fysieke edities waren er meer dan duizend activiteiten in Vlaanderen en ook online. Ondanks de last minute noodzakelijke bijsturing werden er dit jaar online toch meer dan vijftig live activiteiten en vijfhonderd activiteiten op aanvraag aangeboden aan de deelnemers.

Opnieuw hebben universiteiten, scholen, hogescholen, bedrijven, onderzoeksinstellingen en musea samengewerkt aan een breed aanbod, met ondersteuning van Vlaanderen. De centrale vraag was: 'Kan jij je nog een leven zonder wetenschap voorstellen?' Die kon op verschillende manieren aan bod komen.

Ook daarover heb ik een aantal vragen, minister.

Wat was het bereik van de Dag van de Wetenschap 2021? Hoeveel deelnemers waren er aan de online evenementen? Hoeveel geïnteresseerden werden bereikt via sociale media in aanloop naar het evenement?

Kunt u vooruitblikken op de plannen van Dag van de Wetenschap 2022? Is het opnieuw de bedoeling om een fysiek evenement te organiseren in combinatie met een online aanbod?

Op welke manier wordt het online-aanbod ook tijdens de rest van het jaar ontsloten en gepromoot om de interesse voor wetenschap en/of het gebruik in bijvoorbeeld onderwijs te stimuleren?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Dank u wel voor uw vragen, collega De Roo. Uit de cijfers van de Wetenschapsbarometer blijkt dat zowat zeven op de tien Vlamingen vertrouwen hebben in de wetenschap. Dat vertrouwen is dus stabiel gebleven, ondanks de crisis. De helft van de Vlamingen zegt vertrouwen te hebben in wat wetenschappers vertellen. Daar zien we zelfs een lichte stijging tegenover vorig jaar.

Acht op de tien erkent ook het belang van wetenschap en onderzoek. Zelfs als het geen direct praktisch nut heeft, blijft ongeveer drie kwart het belangrijk vinden. Ook zegt drie kwart van de Vlamingen het nut van wetenschap te zien in het dagelijkse leven. Volgens een op de drie is de impact groter door de coronacrisis.

Ondanks de aanhoudende crisis en moeilijke tijden, blijft de Vlaming dus het belang van wetenschap erkennen en erin vertrouwen.

De wetenschapsbarometer brengt over het algemeen een positieve boodschap, maar legt ook enkele, zij het kleinere, werkpunten bloot. Het vertrouwen in wat wetenschappers vertellen, kende zoals gezegd een lichte stijging tegenover vorig jaar: de helft van de Vlamingen geeft aan dat je hen kunt vertrouwen, terwijl dat percentage vorig jaar 7 procent lager lag. Maar het percentage blijft duidelijk lager liggen dan het algemene vertrouwen in wetenschap. Een mogelijke verklaring is – zoals altijd – de communicatie. Hoewel driekwart vindt dat wetenschappers tijdens de coronacrisis professioneel overkomen, vindt de helft van de Vlamingen dat onze wetenschappers begrijpelijker en eenduidiger zouden kunnen communiceren. Ze zouden dat ook over de politici kunnen zeggen, natuurlijk. Vooral 55-plussers vinden dat wetenschappers te weinig inspanningen doen om begrijpelijk over te komen.

Dit alles toont het belang aan van de meer dan 10 miljoen euro die we jaarlijks in wetenschapscommunicatie investeren. We slagen er goed in om wetenschap tot in de huiskamer te brengen bij jong en oud.

Om de perceptie dat wetenschappers niet voldoende communiceren tegen te gaan, wil ik meer aandacht besteden aan wetenschapscommunicatie. Zo ondersteun ik SciMingo, dat in 2020 een wetenschapscommunicatieacademie heeft gelanceerd voor enthousiaste onderzoekers die willen leren hoe hun onderzoek met het publiek te delen.

Ik kan ook met trots melden dat een van onze partners die we via het wetenschapscommunicatiebeleid ondersteunen, de Universiteit van Vlaanderen, vorige week de Belgian Podcast Award gewonnen heeft. Het publiek en de vakjury verkozen hen tot de nummer 1 podcast van België in de categorie Science & Tech. Met maar liefst meer dan 360.000 downloads in november bereikt de Universiteit van Vlaanderen een enorm aantal trouwe luisteraars en inspireert ze hen met audiocolleges van Vlaamse topwetenschappers.

Wat het overleg met de werkgevers betreft, lijken de resultaten van de barometer me een uitnodiging voor de actoren wetenschapscommunicatie om actief bedrijfsleiders op te zoeken om zo'n gesprek te faciliteren. Daarvoor bestaan vandaag al heel wat interessante werkvormen, zoals wetenschapscafés.

Hoe gaan we in overleg? Samen met mijn collega bevoegd voor Onderwijs zet ik in op een hogere instroom in STEM-opleidingen en -loopbanen, op STEM-specialisten en op het algemeen versterken van STEM-competenties in de samenleving: de STEM-geletterdheid. Ik heb daar al een heel uitgebreide vraag over beantwoord een van de voorbije weken.

Hoe ga ik aan de slag met de wetenschapsbarometer? Het nieuwe beleidsplan Wetenschapscommunicatie 2021-2030 zal binnenkort gefinaliseerd worden in afstemming met de STEM-agenda. Ik weet dat u allen op hete kolen zit, zeker collega De Roo, maar ik denk ook collega Sleurs. Er zal verder gebouwd worden op het beleidsplan wetenschapscommunicatie 2015-2020, maar ik wil ook nieuwe accenten leggen door het maatschappelijk debat over wetenschappelijke uitdagingen en evoluties te faciliteren en nog meer te stimuleren.

Ik geef in het kort enkele krachtlijnen. Ik wil meer afstemming met onder andere het Fonds Wetenschappelijk Onderzoek - Vlaanderen (FWO) om wetenschappers op een bevattelijke manier over hun onderzoek te laten communiceren. De wetenschapscommunicatieacademie van SciMingo kan hiertoe bijdragen. Ook het project Wetenschapsjournalistiek van Journalismfund.eu en Eos Wetenschap spelen hierin een belangrijke rol. Er zullen ook bijkomende inspanningen gedaan worden om de mensen te betrekken bij 'Citizen Science'-projecten. Een voorbeeld hiervan is het amai! -project, waarover ik het eerder al had. De winnaars worden trouwens binnenkort bekendgemaakt.

Morgen ga ik naar de Vlaamse Regering met de vraag om voor het amai!-project een nieuwe cyclus te voorzien. Amai, amai, dat is goed! Het is mijn ambitie om met deze cyclus nog meer Vlamingen te overtuigen om deel te nemen aan onze burgerjury.

Dan kom ik tot uw vragen over de Dag van de Wetenschap, collega De Roo. We hebben bijna 32.000, meer bepaald 31.994, mensen bereikt. Dat waren allemaal deelnemers aan de online evenementen, want we hebben op het laatste moment, op 18 november om precies te zijn, beslist om de plaatsbezoeken te annuleren en enkel online te werken. Het doecentrum Technopolis, de coördinator van de Dag van de Wetenschap, heeft een intensieve mediacampagne uitgewerkt, die dan op het laatste moment nog aangepast moest worden. Maar ik denk dat het goed gelopen is.

Collega De Roo, na afloop van de Dag van de Wetenschap hebben we beslist om het online aanbod heel het jaar door toegankelijk te houden en regelmatig te promoten en dat blijkt heel succesvol te zijn. Er waren doorheen het jaar 163.771 deelnemers. Het totale aantal deelnemers zal dus nog oplopen, want ook het komende jaar blijven de meeste activiteiten, met uitzondering van de livestreams, nog beschikbaar op het onlineplatform.

Ik hoop dat we in 2022 opnieuw een Dag van de Wetenschap met plaatsbezoeken kunnen aanbieden, maar ik denk dat het wijs is om daarnaast ook een online aanbod te behouden. Los van de coronamaatregelen kunnen we met een online aanbod heel wat mensen bereiken die niet fysiek kunnen deelnemen. En zo kunnen mensen ook doorheen het jaar de initiatieven herbekijken.

De voorzitter: De heer De Roo heeft het woord.

Stijn De Roo (CD&V): Minister, het is terecht dat de 50 procent van de Vlamingen die u noemt, hamert op de wetenschapscommunicatie. U hebt er al heel wat acties voor ondernomen, maar het blijft belangrijk dat wetenschappers effectief tot in de huiskamer, tot bij de werkgever of tot bij het onderwijs kunnen komen en daar op een heel begrijpbare manier kunnen uitleggen waarmee ze bezig zijn, wat ze onderzoeken en op welke manier dat onderzoek kan worden bijgestuurd of geoptimaliseerd. In die zin ben ik blij met de acties die u daarrond onderneemt.

Ik zie nog wel extra potentie in kanalen zoals de Dag van de Wetenschap en dat verder in de markt te blijven zetten. Zoiets geraakt na enkele dagen of maanden niet gedateerd. Het is dan ook zeer goed dat het aanbod van de Dag van de Wetenschap online blijft staan zodat men met die sessies aan de slag kan gaan. Het is heel belangrijk om blijvend te communiceren dat dat aanbod er is. We zien in de cijfers van de wetenschapsbarometer dat online content rond wetenschap minder populair is dan televisie, terwijl er omtrent wetenschap online zeer veel ter beschikking is. Soms ontbreekt het aan overzicht of input om de informatie tot bij de eindgebruiker, de consument, de leerling, de werkgever en de werknemer te krijgen. Ik wil dan ook een oproep doen om het aanbod dat er is communicatief te ondersteunen en dat draagt dan ook weer bij tot de wetenschapscommunicatie.

Ik heb nog een bijkomende vraag over de wetenschapsbarometer in combinatie met het nieuwe beleidsplan. Blijft die ook bestaan in het nieuwe beleidsplan rond wetenschapscommunicatie?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega De Roo, ja. De goede dingen behouden we, dus die barometer blijft absoluut bestaan.

De voorzitter: Mijnheer De Roo, u bent gelukkig?

Stijn De Roo (CD&V): Ik ben gelukkig. We konden deze vragen om uitleg niet beter afsluiten dan op deze manier.

De voorzitter: Een ontroerend moment in deze commissievergadering.

De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Elke Sleurs aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de blauwdruk voor een goed functionerende vernieuwde Europese onderzoeksruimte – 843 (2021-2022)

Voorzitter: de heer Robrecht Bothuyne

De voorzitter: Mevrouw Sleurs heeft het woord.

Elke Sleurs (N-VA): Minister, mijn vraag om uitleg gaat over onderzoeksruimte en specifiek via Europa, waarover ik graag uw visie zou horen.

Vlaanderen is in de ranking een innovatieleider. Alle inspanningen van de Vlaamse Regering lonen en daarmee bereikte Vlaanderen gelukkig de 3 procent investeringsdoelstelling van het bruto binnenlands product (bbp) in innovatie. Vlaanderen is geen eiland, daarom moeten we als bescheiden regio ook meespelen op het Europese toneel en daar een voortrekkersrol vervullen. Het is dan ook belangrijk dat Vlaanderen goed opvolgt wat er op Europees niveau beweegt en daar alle kansen grijpt.

Tijdens de Raad Onderzoek keurden de 27 ministers voor onderzoek en innovatie de toekomstige governance van de Europese Onderzoeksruimte, de European Research Area (ERA), goed. Op basis daarvan zal de structuur van een nieuwe ERA worden uitgewerkt. De rollen van de verschillende entiteiten worden verduidelijkt en de ERA-beleidsagenda 2021-2024 werd toegevoegd. Tevens werd de raadsaanbeveling over een Pact voor Onderzoek en Innovatie in Europa door 26 lidstaten aangenomen.

Dit pact bevat een aantal cruciale waarden en principes voor onderzoek en ontwikkeling (O&O). Denken we daarbij aan vrijheid van wetenschappelijk onderzoek, gendergelijkheid, maatschappelijke verantwoordelijkheid. Vandaar dat Hongarije jammer genoeg niet mee heeft getekend.

Het pact bevat eveneens een overzicht van prioritaire domeinen waar moet worden samengewerkt en voorstellen om een verbeterd beleidscoördinatie- en monitoringssysteem uit te werken. Hoewel deze raadsaanbeveling alleen bindend is voor de Europese Commissie – het is immers een soft legal act –, is het een inspirerend document om gezamenlijk initiatieven te nemen.

Een Franse delegatie lichtte de prioriteiten toe voor het Frans voorzitterschap, namelijk Europese universiteiten en het versterken van de onderzoekscomponent van de allianties, het voortzetten van een nieuwe strategie voor internationale samenwerking, en het versterken van synergieën tussen hoger onderwijs en onderzoek, innovatie en maatschappelijke diensten.

Conform het rotatiesysteem vastgelegd in het samenwerkingsakkoord tussen de deelstaten, vertegenwoordigt Vlaanderen vanaf 1 juli 2022 België tijdens de Raad Onderzoek.

Minister, hoe wordt Vlaanderen betrokken bij dergelijke akkoorden en het Pact voor Onderzoek en Innovatie? Wat is de betekenis en de impact van bovenstaande initiatieven voor het Vlaamse beleid rond O&O? Op welke manier kan dit het Vlaams innovatiebeleid versterken? Op welke manier zal Vlaanderen de vertegenwoordiging in de Raad Onderzoek vanaf 1 juli 2022 voorbereiden en invullen? Welke accenten zal Vlaanderen leggen en welke elementen zullen we toevoegen aan de agenda?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Volgens de toerbeurtregeling tussen de deelstaten is het Vlaanderen dat op de afgelopen raadsbijeenkomst België vertegenwoordigde en dit zullen we blijven doen tot eind juni 2022. Mijn diensten zijn nauw betrokken bij de recente voorbereidingen. Ik geef u daarover graag meer toelichting.

In het algemeen worden alle Belgische deelstaten betrokken bij het voorbereidende proces. Het zou er nog maar aan mankeren. In dit concrete geval van het pact bestond de Belgische eenpersoonsdelegatie in de expertengroep uit een medewerker van het Departement Economie, Wetenschap en Innovatie (EWI) en die heeft een zeer actieve rol gespeeld bij de totstandkoming van de voorbereidende teksten.

Daarna werden de teksten besproken in de raadswerkgroep Onderzoek. De Belgische deelstaten bepalen in consensus de Belgische reactie en inbreng hiervoor. Hetzelfde geldt trouwens voor de voorbereiding van de eigenlijke vergadering van de Raad van ministers van Onderzoek die het pact heeft aangenomen.

Kortom, hoewel het moeilijk is om de graad van betrokkenheid precies te bepalen, durf ik toch gerust te zeggen dat de inbreng van Vlaanderen behoorlijk groot geweest is. Zo hebben wij vanuit Vlaanderen steeds de nadruk gelegd op het belang en de noodzaak om het Europese beleid ook te verbinden met het regionale beleid en vice versa. We zien dit in het pact dan ook terugkomen in thema's zoals verhoogde aandacht voor beleidscoördinatie, kennisvalorisatie, mogelijke synergieën en hervormingen. Onze inbreng werd in vele gevallen dan ook in de teksten opgenomen.

Het pact biedt enerzijds een breder kader waarbinnen het Vlaamse beleid zich kan aligneren en versterken. Ik denk hierbij aan het beleid rond open science. Het pact onderstreept ook het belang om te blijven investeren in ontwikkeling en innovatie (O&I) om tot een O&I-intensiteit van 3 procent te komen. We hebben die doelstelling met Vlaanderen behaald en we behoren daarmee tot een select kringetje.

Anderzijds nodigt het pact ook uit om samen met andere lidstaten en de eigen Vlaamse belanghebbenden nieuwe initiatieven te nemen. Bijvoorbeeld de ERA-actie rond een mogelijke reorganisatie van de manier waarop onderzoek, onderzoekers en onderzoeksinstituten worden geëvalueerd. De impact van deze actie in Vlaanderen kan zeer groot zijn.

Intra-Belgisch is er een akkoord voor de toerbeurt tot eind juni 2022. Hoe de toerbeurt er vanaf dan zal uitzien, is nog onderwerp van intra-Belgische besprekingen. Daar hebt u ervaring mee.

Indien de huidige regeling wordt doorgetrokken, heeft het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest tijdens de vermelde periode de toerbeurt. De agenda van de Raad Onderzoek wordt bepaald door de Europese Commissie en het volgende trio-voorzitterschap, zijnde Frankrijk, Tsjechië en Zweden. In uw vraag verwees u al naar enkele prioriteiten van het Franse voorzitterschap.

Vlaanderen zal uiteraard een inbreng leveren op de wijze die ik daarnet beschreef. Zo wisten we ook tijdens het uittredende trio-voorzitterschap van Duitsland, Portugal en Slovenië Vlaamse accenten te leggen. Zo hebben we in een vroeg stadium het debat over de vernieuwde Europese Onderzoeksruimte gevoed via de opmaak van een Vlaamse reflectiepaper en dit samen met de belanghebbenden van het Vlaamse EU-platform.

Ik hoop hiermee wat inzicht te hebben gegeven in de mysterieuze bochten die tot een akkoord kunnen leiden.

De voorzitter: Mevrouw Sleurs heeft het woord.

Elke Sleurs (N-VA): Minister, ik dank u voor uw uitgebreide antwoord. Ik wilde inderdaad meer zicht krijgen op de gang van zaken. Ik zal dit zeker van nabij blijven opvolgen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Maurits Vande Reyde aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de nulmeting van de Vlaamse Adviesraad voor Innovatie en Ontwikkeling van de twintig kernindicatoren voor het beleid Wetenschap en Innovatie – 889 (2021-2022)

Voorzitter: de heer Robrecht Bothuyne

De voorzitter: De heer Vande Reyde heeft het woord.

Maurits Vande Reyde (Open Vld): Het Vlaams regeerakkoord heeft de ambitie om Vlaanderen te laten doorstoten naar de top vijf van innovatieve kennisregio's in Europa. Dat is al meermaals aan bod gekomen. Volgens het laatste Regional Innovation Scoreboard

(RIS) van juni 2021 is Vlaanderen al opgeklommen tot de zevenentwintigste plaats van innovatieve Europese regio's op een totaal van 240. Dat is zeker niet slecht. Vlaanderen doet het beter dan het EU-gemiddelde, maar zit dus nog altijd niet in de topregio's waarmee het zich wil meten. Om het in voetbaltermen uit te drukken: we zitten momenteel in de Europa League, terwijl we eigenlijk naar de Champions League zouden moeten gaan, en daar dan het liefst beter presteren dan Club Brugge onder andere heeft gedaan in de afgelopen weken.

In een eerder advies schoof de Vlaamse Adviesraad voor Innoveren en Ondernemen (VARIO) een uitgebreide analyse naar voren met zeven zwakke punten die de komende tien jaar absolute prioriteit moeten krijgen, zoals de tekorten in Science, Technology, Engineering, Mathematics (STEM), levenslang leren en ambitieus ondernemen. Dat zijn allemaal dingen die we hier al meermaals aan bod hebben zien komen. Het wegwerken van deze zwakke schakels en het behouden van de sterktes is volgens VARIO noodzakelijk om aansluiting te vinden met de topregio's.

Om dit alles te monitoren, werd een reeks van een vijftigtal strategische indicatoren samengesteld, waaruit de twintig allerbelangrijkste indicatoren werden gekozen om de evolutie van het Vlaams wetenschap- en innovatielandschap systematisch op te volgen. De nulmeting werd in november gepubliceerd en bevestigt de gekende zaken. Vlaanderen scoort goed inzake de financiering van onderzoek en ontwikkeling (O&O), vooral de private tak, inzake kwaliteit van wetenschappelijk onderzoek en kenniscreatie. Vlaanderen scoort dan weer slecht op het vlak van levenslang leren en STEM en er is de achteruitgang van de PISA-scores (Programme for International Student Assessment), die u zeker met uw verleden als minister van Onderwijs nauw aan het hart liggen.

Een aantal maatregelen werd al genomen, zoals het nieuwe kader voor het aantrekken van buitenlandse beloftevolle ondernemers – onlangs nog goedgekeurd in de plenaire zitting – en de aangekondigde hervormingen van de VLAIO-bedrijfssteun (Agentschap Innoveren en Ondernemen).

Hoe kijkt u naar de resultaten van de gepresenteerde nulmeting? Welke beleidsconclusies leidt u hieruit af?

In juli 2020 schoof VARIO zeven grote werkpunten naar voren voor het Vlaamse beleid. Hoever staat u met de voortgang in het aanpakken van deze werkpunten? Welke hervormingen ziet u als antwoord op deze uitdagingen?

Dit vergt een regeringsbrede aanpak. Hoe verloopt dit concreet?

Inzake de monitoring van het wetenschaps- en innovatiebeleid merkt VARIO op dat monitoring op vandaag niet voor alle beleidsaspecten mogelijk is wegens een gebrek aan dataverzameling en capaciteit. Gelet op de belangrijke budgetten en de grote uitdaging inzake dalende productiviteit, is een goede monitoring essentieel voor een onderbouwd beleid. Zijn er bijkomende investeringen of bijkomende aandacht nodig voor monitoring en data-analyse in het brede Vlaamse beleid?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Mijnheer Vande Reyde, u hebt op een paar zere tenen getrapt met uw vraag. Ik krijg hier het bericht van mijn kabinet dat Club Brugge vier punten heeft gehaald in de groep des doods, en dat is meer dan verwacht. Ik citeer enkel, maar de tenen zijn iets langer dan gewoonlijk.

Samen met de minister-president hebben we aan VARIO gevraagd deze indicatorenset te ontwikkelen en een nulmeting uit te voeren. Dat is wat effectief is gebeurd. De aanleiding is dat we met het Regional Innovation Scoreboard wel periodiek een rangorde kennen voor Vlaanderen tussen de andere regio's, maar dat de data voor de indicatoren en mogelijke verklarende factoren vaak niet uit die rapporten kunnen worden afgeleid.

Via de bijkomende inzichten met deze indicatoren willen we beter beleidsmatig kunnen sturen om de positie van Vlaanderen in de rangschikking als innovatieleider verder te verbeteren.

Hoe kijk ik naar de resultaten van de nulmeting? De analyse en het trekken van beleidsconclusies is nog niet helemaal afgerond, maar we kunnen al enkele vaststellingen maken. Vooreerst doet Vlaanderen het voor een aantal indicatoren uitstekend. Voor het aandeel innovatieve bedrijven staan we op de eerste plaats. Dat zult u heel goed vinden, mijnheer Vande Reyde. We hebben O&O als percentage van het bruto binnenlands product, de zogenaamde 3 procentnorm, gehaald. We hebben ook een zeer hoog aandeel O&O-personeel binnen de totale beroepsbevolking. Dat is ook een goede zaak. Het aandeel van de O&O-uitgaven door het hoger onderwijs dat privaat wordt gefinancierd, is ook goed. We staan in de top tien van meest geciteerde artikelen, wat belangrijk is als indicator voor kwaliteit en impact van wetenschappelijk onderzoek.

We hebben ook een aantal aandachtspunten. Voor levenslang leren en STEM-diploma's scoort Vlaanderen niet goed en is er geen verbetering doorheen de tijd. Voor de PISA-score scoort Vlaanderen nog altijd gemiddeld. Het is wel zorgwekkend dat Vlaanderen tot de groep van sterkste dalers behoort. Wat octrooien en patenten betreft, zal ik aan VARIO vragen deze problematiek uit te diepen en in een specifiek advies de nodige aanbevelingen te formuleren om de positie van Vlaanderen te verbeteren.

De werkpunten van VARIO zijn een brede leidraad en reflectiekader voor het beleid. Ik geef graag enkele concrete punten mee. Wat STEM betreft, verwijs ik naar de discussie van vorige week en naar de STEM-agenda, die ik met minister Weyts heb ontwikkeld. Voor het aantrekken van buitenlands STEM-talent werk ik aan een vernieuwing van het economisch migratiebeleid. Dat zal ook in deze commissie worden besproken.

Ambitieuze ondernemen is absoluut een speerpunt. We kunnen trots zijn op internationale groeibedrijven zoals Collibra, met gedreven ondernemers zoals Felix Van de Maele en vele van zijn collega's. We gaan verder op die weg en zetten hiervoor in op meer spin-offs via onze strategische onderzoekscentra (SOC's) en we zorgen voor financiering via fondsen, zoals imec.xpand. Incubatoren en acceleratoren zijn succesformules om de start en groei van ambitieuze en beloftevolle bedrijven goed te omkaderen.

Wat betreft de vraag van VARIO naar een meer geïntegreerd innovatiebeleid leg ik samen met de collega's de nadruk op het aanpakken van maatschappelijke uitdagingen. Deze houden inderdaad niet op aan de grenzen van de bevoegdheid van één minister. Oplossingen liggen vaak op kruispunten.

We stimuleren ook de samenwerking tussen de beleidsdomeinen waarvoor ik bevoegd ben. Bio-economie bijvoorbeeld is een snijpunt tussen Werk en Innovatie. We hebben een proeftuin voor Vlaamse technologieën die ertoe kunnen bijdragen het werk draaglijker te maken en mensen langer aan het werk te houden. Dat is een ander interessant snijpunt binnen mijn bevoegdheden. We zitten bijna aan het nieuwe convenant met imec, waar ook de transversale werking van imec rond digitale technologieën voor maatschappelijke transitie georganiseerd wordt.

Er is ook een link met Onderwijs zoals i-Learn en SmartEducation, met Mobiliteit bijvoorbeeld op het vlak van slimme verkeerslichten, met overheidsdata en privacy, zoals de datakluis Solid.

Ten aanzien van een efficiënt en doeltreffend innovatiebeleid hebben we met de hele Vlaamse Regering ingezet op een doorlichting van de budgetten. U stond daar heel hard achter, mijnheer Vande Reyde.

Ik heb in de BBT uitgebreid toegelicht dat ik de doeltreffendheid van de bedrijfs-subsidies wil versterken door deze veel meer maatschappelijk gedreven te maken.

Wat uw derde vraag betreft, wil ik aangeven dat VARIO voor het invullen van de VARIO-kernindicatoren een beroep heeft gedaan op de vele beschikbare data van verschillende instanties en databronnen die al bestaan, onder meer via ons Expertisecentrum O&O Monitoring (ECOOM).

Van specifieke hiaten in het monitoringsysteem moet verder werk gemaakt worden zodat deze verdwijnen.

Voor andere indicatoren hebben we wel Vlaamse informatie maar die kunnen we niet internationaal benchmarken. Daarom is het belangrijk dat we actief blijven deelnemen aan de discussie op internationaal niveau om onze noden duidelijk te maken.

Maar ik heb in deze regeerperiode ook al additionele stappen gezet. De integratie sinds begin dit jaar van het Steunpunt Ondernemen en Regionale Economie (STORE) in ECOOM bijvoorbeeld zal een positieve bijdrage leveren aan de Vlaamse monitoringscapaciteit. Daarnaast zal ik er ook voor zorgen dat er binnen ECOOM nog extra capaciteit en middelen kunnen worden ingezet, dit in het bijzonder voor de analyse van Vlaamse strategische waardenketens maar ook voor de monitoring van de verspreiding van de digitale technologieën, bijvoorbeeld technologieën in het kader van de beleidsagenda's, artificiële intelligentie en cybersecurity.

De voorzitter: De heer Vande Reyde heeft het woord.

Maurits Vande Reyde (Open Vld): Minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik kan uw kabinet geruststellen want naast supporter voor mijn eigen regioploeg OHL ben ik al van jongs af grote supporter van Club Brugge. Ik stond als achtjarig jongetje zelfs in het toenmalige Olympiastadion om de wedstrijden bij te wonen. Om de metafoor compleet te maken, uiteraard heeft Club Brugge op sommige vlakken goed gescoord maar gezien de aanzienlijke investeringen die zijn gemaakt en de ambities die zijn vooropgesteld om aansluiting te vinden met de Europese subtop, is het totale resultaat, gezien de laatste wedstrijden, allesbehalve bevredigend. En daar kan ik een beetje de link maken met het Vlaams wetenschaps- en innovatiebeleid. Er zijn serieuze budgetten, er zijn zeker stappen voorwaarts gezet, we zetten daar stappen in de goede richting maar we moeten erkennen dat we onze ambitie om absoluut aansluiting te vinden met de top, nog niet hebben waargemaakt. In die zin is de metafoor niet schokkend, al begrijp ik dat het supportershart altijd snel verontwaardigd is.

Ik ben wel zeer tevreden met uw antwoord. Ik denk dat u op elk van mijn vragen uitvoerig en adequaat hebt geantwoord. Dit is zeker de weg die we moeten gaan.

Wat die monitoring betreft, begrijp ik dat het niet altijd eenvoudig is om dat internationaal te kunnen vergelijken maar ik ben zeer blij dat u daar ook aandacht voor hebt en dat we weten waar we staan, ook al is dat op sommige vlakken niet evident. Ik zal dit verder opvolgen bij de verdere monitoring van onder meer VARIO en zal daar in de nabije toekomst zeker nog op terugkomen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Tom Ongena aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de resultaten van de citizen journey voor horecaondernemers in het kader van de operatie voor administratieve vereenvoudiging in het Vlaamse relanceplan – 844 (2021-2022)

Voorzitter: de heer Robrecht Bothuyne

De voorzitter: De heer Ongena heeft het woord.

Tom Ongena (Open Vld): Minister, via wetenschappelijk onderzoek naar voetbal en dan is de volgende stap de horeca. Ik heb dan ook een vraag ingediend, specifiek over het luik administratieve vereenvoudiging in de horeca.

In het kader van het Vlaams relanceplan zijn er allerhande plannen en investeringen maar een onderdeel van dat relanceplan is ook een grootschalige operatie om de administratieve lasten en regeldruk in Vlaanderen te verlagen, de zogenaamde schrapsessies. De bedoeling is om zowel de inhoudelijke als de administratieve regeldruk te verminderen, om in de toekomst te komen tot betere regelgeving via een ex ante screeningsmechanisme.

De operatie kreeg tot nu toe relatief weinig aandacht. Met deze vraag wil ik daar wat meer aandacht voor vragen.

Er werd een traject uitgewerkt in twee fases. De eerste fase is inmiddels afgerond, de tweede fase loopt van september tot het zomerreces 2022.

In de eerste fase werd een ontwerp van vereenvoudigingsagenda met 214 vereenvoudigingsopportuniteiten opgemaakt. Bedoeling is om hieruit verdere vereenvoudigingsvoorstellen op te maken die voor het zomerreces 2022 zouden worden voorgelegd aan de Vlaamse Regering.

Er werd ook een benchmarkstudie over een ex ante toetsingsmechanisme rond regeldruk uitgevoerd, waarbij werd gekeken naar drie gidslanden. De bedoeling is te komen tot een betere praktijk voor de opmaak van nieuwe regelgeving, bijvoorbeeld via de toepassing van het 'one-in, two-out'-principe.

Er werd ook gebruikgemaakt van 'citizen journeys' waarbij concrete procedures rond bepaalde levensgebeurtenissen worden doorlopen om zo de knelpunten in kaart te brengen. Concreet werden drie 'citizen journeys' uitgevoerd, onder andere vanuit het perspectief van de horecaondernemer. Ik weet niet of daar een Nederlandstalig woord voor bestaat, ik laat dat aan de collega's van de N-VA.

Minister, welke procedures en regelgeving waarmee horecaondernemers te maken hebben, maakten deel uit van dit onderzoek? Werd hierbij ook gekeken naar procedures die federale bevoegdheid zijn?

Welke knelpunten voor horecaondernemers zijn gedetecteerd, zowel inzake inhoudelijke regelgeving als inzake administratieve procedures?

Op welke manier kan, op basis van de bevindingen van dit onderzoek, een administratieve lastenverlaging voor de horeca worden gerealiseerd? Welke concrete pistes kunnen worden afgeleid en hoe zullen deze in de praktijk worden omgezet?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Bedankt voor uw vragen, collega Ongena. Het project is inderdaad een belangrijk onderdeel van het herstelplan omdat het ertoe bijdraagt om ondernemen in de praktijk verder te vergemakkelijken en dus aantrekkelijker te maken.

Ik ben in die zin dus ook heel tevreden dat voor een van de drie 'citizen journeys' gekozen is voor de oprichting van een onderneming in de horecasector. Deze 'citizen journeys' laten immers toe om zicht te krijgen op de praktische gevolgen van de bestaande procedures rond bepaalde belangrijke professionele levensgebeurtenissen, vanuit het perspectief van de burger of de onderneming. Hiervoor werden

interviews opgezet met burgers en ondernemers, waaronder dus ook de horeca-sector, om in kaart te kunnen brengen hoe de geselecteerde procedures worden ervaren.

Het is wel zo dat de 'citizen journeys' de beleidsdomeinen overstijgen en dus geëncoreerd worden door Buitenlandse Zaken en de aangestelde consultant volgens een vastgelegde methode. Het Agentschap Innoveren en Ondernemen (VLAIO) en mijn kabinet werden nog niet betrokken bij de uitkomsten van deze oefening, zodat ik u vandaag ook nog geen informatie kan geven over de verdere opvolging van de resultaten ervan binnen mijn beleidsdomeinen. In die fase is het eigenlijk beter uw vragen te richten aan de minister-president gezien zijn coördinerende rol via zijn administratie. VLAIO heeft de resultaten nog niet gekregen en dus kan ik daar moeilijk op reageren.

De vervolganalyse van de 'citizen journeys', rond bijvoorbeeld de vertaling van bepaalde praktische bevindingen naar betere regelgeving, moet nog gebeuren. De inzichten en opportuniteiten die eruit voortvloeien, zullen de basis vormen om toekomstige vereenvoudigingsopportuniteiten te bekijken in de tweede vereenvoudigingsagenda. Het is de bedoeling om die tegen juli 2022 voor te leggen aan de Vlaamse Regering.

Op dit moment wordt de verdere aanpak van de verworven resultaten van alle uitgevoerde 'citizen journeys' besproken in de stuurgroep en binnen de Vlaamse Regering. Er staat morgen ook een mededeling op de agenda die een stand van zaken geeft.

De 'citizen journeys' staan, voor alle duidelijkheid, dus ook los van de vereenvoudigingsopportuniteiten die vanuit mijn beleidsdomeinen al werden aangereikt in het kader van de eerste vereenvoudigingsagenda.

Het is dus eigenlijk nog wat vroeg, collega Ongena, maar ik kom er in deze commissie graag op terug. Ik wil eerst graag zien hoe VLAIO ook bij deze oefening betrokken wordt wat, hoop ik, zo snel mogelijk gebeurt.

Ik vind de Nederlandse vertaling van citizen journey, een burgerreis, veel mooier dan het Engels. Het klinkt toch minstens even aantrekkelijk als een citizen journey.

De voorzitter: De heer Ongena heeft het woord.

Tom Ongena (Open Vld): Minister, ik had zelf al aan de minister-president een vraag om uitleg gesteld over de hele aanpak van de administratieve vereenvoudiging, zeker in het kader van het relanceplan. Ik heb ook al wat schriftelijke vragen gesteld.

Als ik aan horeca denk, denk ik aan u, minister. Daarom dat ik hier een vraag stel. Ik heb begrepen dat ik eigenlijk wat te vroeg ben. Het kan al eens gebeuren dat een mens te snel is. Ik wacht af en hoop dat, als er wat nieuws is, u dat zelf hier brengt.

Ik wil toch een aandachtspunt meegeven. We weten dat Vlaanderen op vlak van regeldruk en administratieve last een opdracht heeft, ook in de horeca die nu moeilijke tijden achter zich heeft. Heel wat aspecten uit de horeca zijn federale bevoegdheid. Het zou goed zijn om met de FOD Economie samen te zitten, als er verdere stappen worden gezet, om na te gaan of we samen de lasten in de horeca kunnen verminderen. Voor een ondernemer in de horeca maakt het niet uit of het regeltje in een decreet of in een wet staat. Voor hen is het één grote regeldruk. Misschien meegeven dat we dus meteen het best de handen in elkaar slaan met het federale niveau om een gedegen oefening te maken.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Ik vind het interessant om de hand naar federaal te reiken, maar het is altijd goed om eerst uw eigen huiswerk te maken.

Ik heb nog een suggestie voor de commissie Landbouw of voor de leden die in de twee commissies zitten. We zouden ook eens een burgerreis naar een boer en zijn gezin kunnen maken. Het zou ook heel interessante informatie opleveren.

De voorzitter: We zullen de suggestie overmaken aan de collega's van de commissie Landbouw.

De vraag om uitleg is afgehandeld.